

ETIČKI KODEKS I PRAVILA PONAŠANJA ORGANIZACIJE ENECA

UVOD

Udruženje ekonomskih eksperata zajednice (ENECA) posvećeno je podsticanju održivog socio-ekonomskog razvoja u Srbiji i regionu, sa posebnim fokusom na osnaživanje najugroženijih segmenata društva – žena, mladih i marginalizovanih grupa.

Ovaj Etički kodeks i pravila ponašanja (u daljem tekstu: Kodeks) predstavlja krovni dokument koji integriše naše osnovne vrednosti i postojeća interna akta. Kodeks je usklađen sa najvišim međunarodnim standardima, uključujući konvencije Međunarodne organizacije rada (ILO) i etičke klauzule Evropske komisije (PRAG procedure), osiguravajući zakonitost, transparentnost i integritet u svim sferama našeg delovanja.

OPSEG PRIMENE

Odredbe ovog Kodeksa su obavezujuće za:

- Sve zaposlene u organizaciji ENECA, bez obzira na vrstu ugovora.
- Članove Upravnog i Nadzornog odbora.
- Volontere, stažiste i spoljne konsultante angažovane na projektima.
- Treća lica: partnere, dobavljače, pružaoce usluga i korisnike grantova (sub-granting) i finansijske podrške.

Svi navedeni akteri dužni su da se upoznaju sa ovim Kodeksom i potpišu izjavu o njegovom prihvatanju i poštovanju.

POGLAVLJE 1: OSNOVNE VREDNOSTI

1.1. Poštovanje temeljnih prava i vrednosti ENECA, njeno osoblje i partneri u obavezi su da poštuju i promovišu osnovne vrednosti Evropske unije, što uključuje poštovanje ljudskog dostojanstva, slobode, demokratije, jednakosti, vladavine prava i ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina.

1.2. Jednakost i nediskriminacija ENECA je poslodavac koji pruža jednake mogućnosti i obezbeđuje radno okruženje bez diskriminacije. Zabranjena je svaka direktna ili indirektna diskriminacija po osnovu rase, nacionalnog ili etničkog porekla, boje kože, vere, starosti, pola, seksualne orijentacije, bračnog statusa, invaliditeta ili bilo kog drugog ličnog svojstva.

POGLAVLJE 2: LJUDSKA PRAVA I STANDARDI RADA

2.1. Poštovanje konvencija Međunarodne organizacije rada (ILO) U skladu sa međunarodnim standardima rada, ENECA strogo zabranjuje i ne toleriše u svom radu, niti u lancu svojih dobavljača i partnera:

- **Prinudni rad i moderno ropstvo:** Bilo kakav oblik prisilnog ili obaveznog rada je strogo zabranjen.
- **Dečiji rad:** Apsolutno je zabranjeno radno angažovanje dece koje je mentalno, fizički, socijalno ili moralno opasno, i koje ometa njihovo obrazovanje, u skladu sa Konvencijom ILO br. 182 o najgorim oblicima dečijeg rada.
- **Sloboda udruživanja:** ENECA poštuje pravo zaposlenih na slobodu udruživanja i kolektivnog pregovaranja.

2.2. Zdravo i bezbedno radno okruženje ENECA se obavezuje da će obezbediti i održavati sigurno i zdravo radno okruženje za sve zaposlene, u skladu sa zakonskim zahtevima. Svi zaposleni su dužni da poštuju i promovišu bezbedne radne prakse.

POGLAVLJE 3: ZAŠTITA RANJIVIH GRUPA I NULTA TOLERANCIJA NA SEAH

3.1. Nulta tolerancija na seksualno iskorišćavanje i zlostavljanje (SEAH) U svom radu i delovanju, ENECA se rukovodi principom nulte tolerancije prema seksualnoj eksploataciji i zlostavljanju (SEAH). Bilo kakav oblik seksualne aktivnosti sa decom (osobama mlađim od 18 godina) je strogo zabranjen, bez obzira na lokalno važeće doba punoletstva ili pristanak. Zaposlenima i partnerima je najstrože zabranjeno nuđenje novca, zaposlenja, dobara ili humanitarne pomoći u zamenu za seksualne usluge ili druge oblike eksploatacijskog ponašanja. Seksualni odnosi sa korisnicima pomoći, koji podrazumevaju neprimerenu upotrebu položaja i moći, predstavljaju kršenje ovog Kodeksa i podrivaju integritet organizacije.

3.2. Očuvanje bezbednosti dece i korisnika U skladu sa internom *Politikom očuvanja bezbednosti dece*, zabranjena je svaka upotreba fizičkih kazni kao metoda disciplinovanja, kao i svako ponašanje koje može dovesti do emocionalnog zlostavljanja, zastrašivanja ili degradiranja dece i ranjivih korisnika. Prilikom prikupljanja podataka, fotografisanja ili medijskog izveštavanja, zaposleni i treća lica u obavezi su da pribave prethodnu informisanu pismenu saglasnost roditelja ili staratelja, uz puno poštovanje privatnosti i dostojanstva.

POGLAVLJE 4: INTEGRITET, ANTIKORUPCIJA I SUKOB INTERESA

4.1. Nulta tolerancija na mito i korupciju ENECA primenjuje politiku nulte tolerancije u pogledu svih oblika korupcije i mita. Zaposlenima, partnerima i dobavljačima strogo je zabranjeno da daju, nude, obećavaju, traže ili primaju finansijske i druge koristi (poklone, usluge) sa namerom podsticanja na nepropisno obavljanje funkcije ili ostvarivanja protivzakonite poslovne prednosti. Takozvana "plaćanja za olakšavanje" (sredstva data radi ubrzanja rutinskih administrativnih postupaka) smatraju se mitom i izričito su zabranjena.

4.2. Sprečavanje sukoba interesa Sukob interesa postoji kada zaposleni, saradnik ili član organa upravljanja ima lični ili finansijski interes koji može uticati na nepristrasnost u donošenju odluka, u suprotnosti sa najboljim interesima organizacije.

- Svako lice dužno je da bez odlaganja prijavi svaki stvarni ili potencijalni sukob interesa svom neposrednom rukovodiocu.
- U postupcima javnih nabavki, donošenja odluka o grantovima i zapošljavanju, lica kod kojih postoji sukob interesa (npr. rodbinska povezanost sa ponuđačem/kandidatom) dužna su da potpišu izjavu i da se odmah izuzmu iz daljeg postupka.

4.3. Transparentnost i donacije Sva sponzorstva i dobrotvorne donacije organizacije moraju biti odobrene od strane Upravnog odbora, sprovedene na transparentan način i precizno evidentirane u poslovnim knjigama, kako bi se isključila svaka mogućnost da donacija bude izgovor za koruptivne radnje.

4.4. Upravljanje finansijama i razdvajanje dužnosti Kako bi se osiguralo zakonito korišćenje donatorskih sredstava, ENECA u svom poslovanju striktno primenjuje princip "četiri oka" (funkcionalno razdvajanje dužnosti) – procesi iniciranja troška, odobravanja i izvršenja plaćanja moraju biti dodeljeni različitim licima.

POGLAVLJE 5: EKOLOŠKA ODGOVORNOST I ODRŽIVOST

5.1. Posvećenost održivom razvoju ENECA je organizacija posvećena društveno odgovornom poslovanju, vodeći podjednako računa o čovekovim potrebama i očuvanju prirodnih resursa. Zaposleni i partneri dužni su da u svom radu minimiziraju negativan uticaj na životnu sredinu, u skladu sa važećim nacionalnim zakonodavstvom i multilateralnim ekološkim sporazumima.

5.2. Zelene prakse i nabavke U skladu sa internim *Pravilnikom o sprovođenju postupaka nabavke*, ENECA primenjuje načelo "Zelene nabavke". Gde god je to moguće i ekonomski opravdano, prednost se daje dobrima i uslugama koji imaju manji negativan uticaj na životnu sredinu (npr. energetska efikasnost, reciklirani materijali, smanjenje otpada i jednokratne plastike, kao i prednost lokalnim dobavljačima radi smanjenja emisije CO₂).

POGLAVLJE 6: ODGOVORNOST PARTNERA I TREĆIH LICA

6.1. Obaveze korisnika grantova i dobavljača S obzirom na to da ENECA funkcioniše kao posrednička organizacija i implementator programa podrške (poput EU Resurs centra, "Pokreni se za posao", EWI), etički standardi iz ovog Kodeksa se automatski prelivaju na sva treća lica sa kojima ENECA saraduje. Korisnici pod-grantova (sub-granting), pružaoci usluga i dobavljači u obavezi su da potpišu izjavu o usklađenosti sa ovim Kodeksom.

6.2. Sankcionisanje trećih lica Neetičko ponašanje trećih lica može imati ozbiljne pravne posledice i negativan uticaj na ugled ENECA-e i njenih donatora. Ukoliko se utvrdi da partner, dobavljač ili korisnik granta krši odredbe o ljudskim pravima, radnim standardima (uključujući dečiji i prinudni rad), zaštiti ranjivih grupa ili antikorupciji, ENECA zadržava pravo momentalnog raskida ugovora,

obustave finansiranja i preduzimanja odgovarajućih pravnih koraka, uključujući prijavu nadležnim organima i stavljanje na internu "crnu listu" dobavljača.

POGLAVLJE 7: MEHANIZAM PRIJAVLJIVANJA NEPRAVILNOSTI I SANKCIJE

7.1. Obaveza prijavljivanja (Whistleblowing) Svaki zaposleni, volonter, partner ili korisnik usluga koji primeti ili opravdano posumnja na finansijsku nepravilnost, prevaru, korupciju, zloupotrebu položaja, seksualno uznemiravanje (SEAH) ili bilo koje drugo kršenje ovog Kodeksa, dužan je da o tome odmah obavesti nadležna lica u ENECA-i.

Prijave se podnose:

- Za pitanja korupcije, finansijskih nepravilnosti i opšteg kršenja Kodeksa: **Izvršnom direktoru ili Upravnom odboru.**
- Za sumnje na zlostavljanje, zanemarivanje ili eksploataciju dece i ranjivih grupa: imenovanoj **Kontakt osobi za zaštitu dece** (Focal Point), popunjavanjem propisanog Obrasca prijave.

7.2. Zaštita uzbunjivača i poverljivost ENECA garantuje potpunu anonimnost, diskreciju i zaštitu od bilo kakvog oblika odmazde za svako lice koje prijavi nepravilnost u dobroj veri. Pokretanje postupka protiv lica koje je podnelo prijavu je strogo zabranjeno i predstavljaće tešku povredu radne discipline.

7.3. Sankcije za kršenje Kodeksa Kršenje bilo koje odredbe ovog Etičkog kodeksa podleže principu "nulte tolerancije". U zavisnosti od težine prekršaja, organizacija ENECA će preduzeti adekvatne disciplinske mere koje mogu uključivati:

1. Usmenu opomenu.
2. Pismeno upozorenje sa rokom za ispravku.
3. Suspenziju sa radnog mesta.
4. Raskid ugovora o radu ili ugovora o saradnji.
5. Podnošenje krivične prijave nadležnim državnim organima (MUP, Tužilaštvo), posebno u slučajevima koji uključuju finansijske zloupotrebe i ugrožavanje bezbednosti dece.

ZAVRŠNA IZJAVA I PRIHVATANJE

Ja, _____ (ime i prezime), potvrđujem da sam primio/la, pročitao/la i razumeo/la *Etički kodeks i pravila ponašanja organizacije ENECA*. Obavezujem se da ću u svom svakodnevnom radu i aktivnostima postupati u skladu sa ovde navedenim vrednostima, principima i procedurama. Svestan/na sam da kršenje ovog Kodeksa povlači za sobom disciplinsku i/ili pravnu odgovornost.

Uloga/Funkcija: _____ **Datum:** _____ **Potpis:** _____